

RESPUBLIKA

TƏSİSÇİ: AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN İŞLƏR İDARƏSİ VƏ QƏZETİN REDAKSIYA HEYƏTİ

8 APREL 2018-ci il BAZAR

№ 77 (6110)

GÜNDƏLİK İCTİMAİ-SİYASİ, SOSIAL-İQTİSADİ QƏZET

WWW.RESPUBLICA-NEWS.AZ

Şəmkir Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının tikintisi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, səhiyyə obyektlərinin tikintisinin davam etdirilməsi məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Şəmkir Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının tikintisinin başa çatdırılması məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 22 yanvar tarixli 3593 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.8.15-ci yarımbəndində göstərilmiş məbləğin 7,6 milyon (yeddi milyon altı yüz min) manatı Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyinə ayrılın.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 7 aprel 2018-ci il.

Ağdaş və Bərdə rayonlarında təhsil infrastrukturunun inkişafı ilə əlaqədar tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasında təhsil infrastrukturunun yenidən qurulması məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Ağdaş və Bərdə rayonlarında cəmi 412 şagird yerlik modul tipli 9 məktəbin (*siyahı əlavə olunur*) quraşdırılması məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 22 yanvar tarixli 3593 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.11.2-ci yarımbəndində göstərilmiş məbləğin 2 595 000 (iki milyon beş yüz doxsan beş min) manatı Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyinə ayrılın.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 7 aprel 2018-ci il.

"Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 15-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

"Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, N 12, maddə 740; 2002, N 12, maddə 706; 2003, N 1, maddə 23, N 8, maddə 428, N 12, I kitab, maddələr 676, 698; 2005, N 1, maddə 1, N 6, maddə 462, N 8, maddə 684, N 10, maddələr 873, 905, N 12, maddə 1083; 2006, N 3, maddələr 223, 225, N 6, maddə 481, N 12, maddələr 1015, 1029; 2007, N 2, maddə 80, N 12, maddə 1203; 2008, N 3, maddə 158, N 6, maddə 462, N 7, maddə 602, N 12, maddə 1047; 2009, N 1, maddə 5, N 2, maddə 56, N 3, maddə 160, N 7, maddə 519, N 12, maddə 947; 2010, N 4, maddə 276, N 6, maddə 485, N 10, maddə 840, N 11, maddə 939; 2011, N 1, maddə 12, N 4, maddələr 245, 264, N 11, maddə 985, N 12, maddə 1100; 2012, N 1, maddə 4, N 6, maddələr 508, 518, N 7, maddə 646, N 10, maddə 947, N 12, maddələr 1216, 1227, 1229; 2013, N 3, maddə 213, N 5, maddə 474, N 11, maddələr 1269, 1279, 1299, 1301, 1308, N 12, maddələr 1485, 1504; 2014, N 1, maddə 6, N 5, maddə 468, N 6, maddələr

603, 605, N 7, maddələr 774, 780, N 11, maddələr 1345, 1370; 2015, N 12, maddə 1432; 2016, N 1, maddələr 15, 36, N 4, maddə 630, N 5, maddə 849, N 6, maddə 1014, N 10, maddə 1605, N 11, maddələr 1753, 1776, 1780, 1790, N 12, maddələr 2006, 2051; 2017, N 3, maddələr 337, 341, N 5, maddə 742, N 6, maddə 1028, N 7, maddə 1308, N 8, maddə 1506; Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 1 dekabr tarixli 912-VQD nömrəli Qanunu) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 18.13-cü, 18.15-18.25-ci, 18.35-18.47-ci və 30.2-ci maddələr ləğv edilsin.

2. 19-cu maddənin adında "İxtiranın, faydalı modelin, sənaye nümunəsinin, əmtəə nişanının, coğrafi göstəricinin, əsərin, əlaqəli hüquqlar obyektinin qeyd alınması, müvafiq mühafizə sənədlərinin verilməsi və onlarla bağlı digər hüquqi hərəkətlər" sözləri "Əmtəə nişanının qeyd alınması ilə bağlı hüquqi hərəkətlər" sözləri ilə əvəz edilsin.

3. 30.4-cü maddədən "sınaqların aparılaraq" sözləri çıxarılın.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 23 fevral 2018-ci il.

"Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin strukturuna daxil olan bəzi qurumların əsasnamələrinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 23 iyul tarixli 571 nömrəli Fərmanında dəyişikliklər edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. "Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin strukturuna daxil olan bəzi qurumların əsasnamələrinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 23 iyul tarixli 571 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015, N 7, maddə 839; 2017, N 9, maddə 1651; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 16 yanvar tarixli 1786 nömrəli Fərmanı) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 3-cü hissədə "Baş Dövlət Texniki Nəzarət Müfəttişliyi" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Baş Dövlət Texniki Nəzarət Xidməti" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2. həmin Fərmanla təsdiq edilmiş "Baş Dövlət Texniki Nəzarət Müfəttişliyi haqqında Əsasnamə" üzrə:

1.2.1. adında "Baş Dövlət Texniki Nəzarət Müfəttişliyi" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Baş Dövlət Texniki Nəzarət Xidməti" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2.2. 1.1-ci bənddə "Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin strukturuna daxil olan Baş Dövlət Texniki Nəzarət Müfəttişliyi" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında Baş Dövlət Texniki Nəzarət Xidməti" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2.3. mətn üzrə ismin müvafiq hallarında "Dövlət Müfəttişliyi" sözləri ismin müvafiq hallarında "Xidmət" sözü ilə əvəz edilsin;

1.2.4. 1.3-cü bənddə "rayon (şəhər) dövlət texniki nəzarət müfəttişlikləri" sözləri "regional bölmələri" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2.5. 3.0.15-ci yarımbənddə "rayon (şəhər) texniki nəzarət müfəttişliklərinin" sözləri "regional bölmələrin" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.2.6. 5.4.4-cü yarımbənddə "rayon (şəhər) dövlət texniki nəzarət müfəttişliklərinin" sözləri "regional bölmələrin" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının bu Fərmana uyğunlaşdırıl-

ması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

2.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının bu Fərmana uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

2.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının bu Fərmana uyğunlaşdırılmasını nəzərdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

2.4. bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların bu Fərmana uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 4 aprel 2018-ci il.

"Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 23 fevral tarixli 1009-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu bəndini rəhbər tutaraq, "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 23 fevral tarixli 1009-VQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

dəndə təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzərdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti.

Bakı şəhəri, 5 aprel 2018-ci il.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 7 aprel tarixli Sərəncamına Əlavə

Ağdaş və Bərdə rayonlarında quraşdırılması nəzərdə tutulan modul tipli məktəblərin siyahısı

Sıra №-si	Təhsil müəssisələrinin adları	Ayrılan vəsait
1	Ağdaş rayonu Xınaxlı kənd 40 şagird yerlik modul tipli ümumi orta məktəbin quraşdırılması	285 000
2	Ağdaş rayonu Malay kənd 20 şagird yerlik modul tipli ibtidai məktəbin quraşdırılması	230 000
3	Ağdaş rayonu Əmirməhmud kənd 40 şagird yerlik modul tipli ibtidai məktəbin quraşdırılması	260 000
4	Bərdə rayonu İmamqulubəyli kənd 20 şagird yerlik modul tipli ibtidai məktəbin quraşdırılması	230 000
5	Ağdaş rayonu Binələr kənd 20 şagird yerlik modul tipli ibtidai məktəbin quraşdırılması	230 000
6	Ağdaş rayonu Bulaqotağı kənd 40 şagird yerlik modul tipli ibtidai məktəbin quraşdırılması	260 000
7	Bərdə rayonu Böyük Qəcər kənd 96 şagird yerlik modul tipli ümumi orta məktəbin quraşdırılması	425 000
8	Bərdə rayonu Nəcəfqulubəyli kənd 56 şagird yerlik modul tipli ibtidai məktəbin quraşdırılması	285 000
9	Bərdə rayonu Təhlə kənd 80 şagird yerlik modul tipli ümumi orta məktəbin quraşdırılması	390 000
Cəmi		2 595 000

Azərbaycan 14 ildə regionun iqtisadi və siyasi güc mərkəzinə çevrilib

Müstəqilliyini cəmi 27 il əvvəl bərpa etmiş Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq meridianlarda öz siyasi dəstəxətti, dövlətçilik siması, dinamik inkişaf yolu vardır. Gənc bir dövlət üçün az olan bu dövrdə əldə edilmiş milli inkişaf strategiyası, siyasi-iqtisadi, mənəvi təkamül konsepsiyası, vahid azərbaycançılıq ideologiyası formalaşmışdır.

Son 14 ildə isə dövlətin milli maraqlara əsaslanan siyasi kursu öz effektivliyini daim artırmış, ölkə dünya çapında siyasi-iqtisadi proseslərdə, mədəniyyətlərarası dialoqlarda öz mühüm, əhəmiyyətli fəaliyyətini sübut etmiş, demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu istiqamətində ardıcıl islahatlar keçirmiş və hərtərəfli inkişaf üçün prioritetləri reallaşdırmışdır. Bu məqsədyönlü fəaliyyət əsl milli müstəqilliyin praktik olaraq gerçəkləşdirilməsini təmin etmişdir. Azərbaycanda milli təhlükəsizlik problemlərinin həlli, müstəqilliyin əbədiləşdirilməsi, qlobalizasiya prosesinin mənfi və müsbət axını içərisində milli mənəviyyatın qorunması və inkişafı istiqamətində görülən işlər bütünlüklə suverenlik amilinin praktiki baxımdan bərqərar olmasına yönəlib. Əgər biz müstəqilliyin bərpasından ötən döv-

rə nəzər yetirsək, görürük ki, ulu öndər Heydər Əliyevin idarəetməsi dövlətçiliyin yaradılması, möhkəmləndirilməsi, bazar iqtisadiyyatı formasiyasının təşəkkülü, siyasi, iqtisadi islahatların operativ həyata keçirilməsi, strateji inkişaf kursunun real-

refli dinamik inkişafı, iqtisadiyyatın daim şaxələndirilməsi, ənənəvi məşğulluq sahələrinin bərpası, tərəqqisizliyin yeni mərhələyə qalxması, yerləşdiyi regionun iqtisadi, siyasi güc mərkəzinə, beynəlxalq tranzit dəhlizinə, neqliyyat qovşağına çevrilməsi

laşması və sürətini artırması, müstəqilliyin qorunması prosesinin daim güclənməsi dövrü idisə, onun siyasi varisi ölkə rəhbəri İlham Əliyevin prezidentliyi zamanı isə Azərbaycanın bu siyasətə sadiq qalması, hertərəfli

mərhələsi — yeni dövlət başçısı seçildiyi zaman xalqa verdiyi vədin yerinə yetirdiyinin təsdiqidir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev regionların 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının icra-

sının dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfransdakı nitqində bu barədə deyib: "Mən 2003-cü ildə Prezident seçkiləri ərəfəsində bəyan etmişdim ki, əgər Azərbaycan xalqı mənə etimad göstərsə, ilk növbədə, Azərbaycan regionlarının problemləri ilə məşğul olacağam. Söz vermişdim ki, Azərbaycan regionlarında sosial-iqtisadi inkişaf sürətlə gedəcək. Son 14 il ərzindəki reallıqlar bunu göstərir ki, verilən bütün vədlər artdıqları ilə yerinə yetirildi. Son 14 il ərzində Azərbaycan böyük və şərəfli yol keçmişdir. Ölkəmiz bütün sahələrdə böyük uğurlara imza atmışdır". Düşünlümsü siyasətlə on dörd il ərzində əldə edilən iqtisadi göstəricilər ümumi inkişafın uğurlu dinamikasını əyani şəkildə əks etdirir. İqtisadiyyat 14 il ərzində 3,2 dəfə artmışdır. Hazırkı beynəlxalq iqtisadiyyatda böhran və durğunluq şəraitində bu, dünya miqyasında rekord göstəricidir. İqtisadi inkişaf çoxşaxəlidir və bütün təsərrüfat sahələrini müvəffəqiyyətlə tərəqqi edir. Aparılan islahatlar nəticəsində qeyri-neft sektorunda 2,8 dəfə, sənaye sahəsində 2,6 dəfə, kənd təsərrüfatında 1,7 dəfə artım olmuşdur ki, bu da reallaşan strategiyamızın uğurlu olmasından xəbər verir.

(davamı 2-ci səhifədə)

Müdafiə naziri:**Prezident seçkiləri ərafəsində düşmənin törədə biləcəyi təxribatların qarşısı qətiyyətlə alınmalıdır**

Aprel 7-də müdafiə naziri, general-polkovnik Zakir Həsənovun sədrliyi və nazirliyin rəhbər heyətinin iştirakı ilə növbəti xidməti müşavirə keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, nazir Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin son çıxışlarında səsləndirdiyi fikirləri və Azərbaycan Ordusunun qarşısına qoyduğu tapşırıqları şəxsi heyətə çatdırıb.

Ali Baş Komandanın Orduya yüksək qiymət verdiyini, daim diqqət və qayğı ilə yanaşdığını xüsusi vurğulayan müdafiə naziri cəbhə bölgəsində mövcud vəziyyəti təhlil edib və qarşıda duran vəzifələrdən danışıb. Səfərbərlik və hərbi xidmətə çağırışın Müdafiə Nazirliyinin tabeliyində olan hərbi hissələrdə uğurla davam etdirildiyini bildiren nazir gənc əsgərlərin qəbulu və yerləşdirilməsi ilə bağlı müvafiq göstərişlər verib.

Müdafiə naziri qarşıdan gələn prezident seçkilərinin hərbi hissələrdə də yüksək səviyyədə təşkil və keçirilməsi ilə bağlı konkret tapşırıqlarını çatdırıb. Həmçinin bu ərafədə düşmənin törədilən cəbhə xəttində ehtimal olunan istənilən təxribatlara daim hazır olmaq, belə hallar baş verərsə dərhal qarşısının alınması məqsədilə qətiyyətlə tədbirlər görmək tapşırılıb.

AZƏRTAC

Azərbaycan 14 ildə regionun iqtisadi və siyasi güc mərkəzinə çevrilib**(əvvəli 1-ci səhifədə)**

Bu göstərici isə onu təsdiq edir ki, ölkənin iqtisadi inkişafı neft və qazın istehsalı ilə bağlı deyil.

Ölkə məhz bu sürətli yüksəliş və dinamizm 11 aprelde baş tutacaq prezident seçkilərinə gedir. Hazırda strateji valyuta ehtiyatlarımız 44 milyard ABŞ dollarından çoxdur. Bu, həm ölkəmiz üçün, həm də strateji valyuta ehtiyatlarına malik olan suveren ölkələr arasında çox gözəl göstəricidir və davamlı inkişaf üçün möhkəm zəmindir. Azərbaycanda maliyyə vəsaitinin səmərəli işləməsi sayəsində iqtisadiyyatda artım dinamizmi təmin edilir. Əldə edilən əlavə gəlirlər maliyyənin vəziyyətini daha da yaxşılaşdırır, yeni investisiya layihələrinin uğurla, vaxtında həyata keçirilməsi üçün lazım olan şəraiti yaradır. Müstəqilliyin əsas təminatçılarından olan strateji valyuta ehtiyatlarının liden-ile daha da artırılması üçün də bütün lazımı tədbirlər görülür.

Ölkənin yürütdüyü daxili və xarici siyasət bir-birini tamamlayır. Dünyanın müxtəlif region dövlətləri ilə yaradılan, daim genişlənən qarşılıqlı səmərəli əməkdaşlıq əlaqələri hər il sosial-iqtisadi inkişafın daha yüksək mərhələsinə qalxmada imkan yaradır. Ölkə Prezidentinin xarici səfərləri həmin dövlətlərlə sıx, geniş, çöxtərəfli siyasi və iqtisadi əlaqələrin səmərəliliyinə, iki və çoxformatlı əməkdaşlığın yaradılmasına geniş imkan yaradır və qazanılan uğurlarda mühüm rol oynayır. Hazırda Azərbaycan Avrasiya məkanında mühüm iqtisadi, siyasi və humanitar mərkəzdir. Ölkə Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminatçısı kimi tələb olunur və müxtəlif istiqamətlərdəki əməkdaşlıq daim genişlənir, daha da möhkəmlənir.

Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq əməkdaşlıqda qarşı tərəfin də maraqlarını nəzərə alması, diplomatiyada ardıcıl, təşəbbüskar, qətiyyətlili, prinsipial, öhdəliklərinə sadiq tərəfdaş imicini qazanması onun müxtəlif güc mərkəzləri ilə münasibətlərində müsbət balans yaratmasına səbəb olub. Dövlətimizi dünyada sülhü, birgə yaşayışı, qarşılıqlı etibar və etimad, toleantlıq, multikulturalizmi, geniş, çöxtərəfli, müxtəlif formatlı əməkdaşlığı nümayiş etdirir. Diqqətəlayiq haldır ki, istər regionda, istərsə də dünyada istənilən siyasi gərginliyin beynəlxalq hüquq prinsipləri əsasında, diplomatik danışıqlar və qarşılıqlı anlaşma şəraitində aradan qaldırılması zərurətini irəli sürən rəsmi Bakı Azərbaycanın geosiyasi rəqabət meydanına çevrilməsinə imkan yaratmayıb. Dövlət rəhbərliyi öz siyasi doktrinasında ərazimizdən digər bir ölkəyə qarşı hərbi güc tətbiqinə əməliyyat meydanı kimi istifadə edilməsinə heç zaman yol verməyəcəyini qətiyyətlə bəyan etmiş, bu prinsipial əməli fəaliyyəti ilə daim sübut etmişdir.

Qlobalizm dünyaya özü ilə böyük dövlət və güclərin regionlarda hakim rolunu uğurla mübarizəsini də gətirib. Qeyd et-

mək lazımdır ki, regionda siyasi arbitr rolunda çıxış etməyə iddialı olan bu dövlətlərin ölkəmizə bərabər hüquqlu tərəfdaş kimi yanaşmaq məcburiyyətində qalması, Azərbaycan diplomatiyasının ən mühüm uğurlarından biri kimi qiymətləndirilə bilər. İqtidarın xalqın dəstəyində arxalanması, hər bir məsələdə milli maraqları önə çəkəməsi sayəsində Azərbaycanın xarici siyasətində dövlət mənafə və təhlükəsizliyi istənilən təhdiddə çevik müqavimət təmin etməkdədir. Ölkə artıq bütün regional məsələlərdə əsas oyunçulardan biridir, bölgədəki strateji əhəmiyyətli heç bir layihə Azərbaycanı əksər tərəflə bilməz. Bu imkan ölkəmizə verən dövlət başçısının yürütdüyü müstəqil, düşüncül siyasətidir. Ölkəmizin rəhbəri İlham Əliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının VI qurultayındakı nitqində rəlaşın siyasətini xalqın maraqlarının təminatçısı barədə deyib: "İndi hamı bilir ki, Azərbaycan prinsipial mövqedədir, müstəqil siyasət aparır. O siyasət ki, Azərbaycan xalqının maraqlarını təmin edir, o siyasət ki, bir çox tərəfdaşlar üçün də əlavə imkanlar yaradır".

Qarşidan prezident seçkiləri gəlir. Xalq bu seçimlərdə dövləti xarici təsirlərdən qoruyan, uğurlu strategiya ilə müstəqilliyi möhkəmləndirən siyasətə səs verəcəkdir.

Ataş CƏBRAYILOV, "Respublika".

Goranboy rayonunda XI-XII əsrə aid feodal qəsrinin divarları və çoxlu sayda maddi-mədəniyyət nümunələri aşkarlanıb

Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin Genişləndirilməsi (CQBKG) layihəsi həyata keçirilən zaman Goranboy rayonunun Borsunlu kəndi ərazisində orta əsrlərə aid böyük tarixi-mədəni əhəmiyyətə malik arxeoloji abidə aşkar edilmişdir.

Ötən ilin sonlarında Cənubi Qafqaz Boru Kəməri Şirkətinin (CQBKS) texniki operatoru olan BP və Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi arxeoloji abidənin aşkar edilməsi barəsində açıqlama verib və tapıntıların tam təhlil edilməsi üçün tərəflər arasında 2017-ci il dekabrın 14-də qarşılıqlı Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

AZƏRTAC-ın bölgə müxbiri xəbər verir ki, aprelin 7-də mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəz Qarayev, BP şirkətinin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Couz, Goranboy Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Nizameddin Quliyev və digər rəsmi şəxslər həmin arxeoloji qazıntı sahəsində səfər edib, memorandum çərçivəsində aparılan əlavə qazıntı və araşdırma işlərinin gedişi ilə maraqlanıblar.

Məlumat verilib ki, tapıntılar Goranboy rayonunun Borsunlu kəndi yaxınlığında, Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin 247-ci kilometrliyində aşkarlanıb. Arxeoloji abidənin tarixi elmi əhəmiyyəti nəzərə alınaraq Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutunun əməkdaşları əraziyə ezam olunublar. Kerpilçitəpe adlandırılan arxeoloji qazıntı sahəsində 10 nəfər arxeoloqdan və 12 nəfər köməkçi heyətdən ibarət olan ekspedisiya üzvləri tərəfindən ilk dəfə tədqiqat işləri başlanılıb. Qısa müddətdə təxminən 2 hektara yaxın abidə ərazisinin 300

kvadratmetrik hissəsində qazıntı işləri aparılıb və zəngin tarixi-elmi məlumatlar əldə edilib.

Arxeoloji qazıntılar zamanı düzbucaqlı formalı, Aran memarlığı məktəbinə aid qəsrin qala divarları və bürcləri aşkarlanıb. Arxeoloji qazıntı sahəsindən tapılmış maddi-mədəni nümunələr əsasən müəyyən edilmişdir ki, İpək Yolu üzərində yerləşən bu feodal qəsrdə təxminən XI-XII əsrlərdə intensiv yaşayış olub. Lakin mədəni təbəqələrdə rast gəlinən yanacaq izləri bu qəsrin təxminən XIII əsrin ortalarına yaxın hansısa qısamüddətli müharibə nəticəsində yandırıldığını və dağıldığını söyləməyə imkan verir. Qazıntı işləri zamanı qəsrin daxilində kərpic birkəmək üçün böyük bir küre, çoxlu sayda otaq, təsərrüfat quyuları, uluq sobaları, tənqidir, həmçinin digər yardımçı tikililər aşkarlanıb. Arxeoloji qazıntılar zamanı ərazidən çoxlu sayda maddi-mədəniyyət nümunələri və müxtəlif heyvan sümükləri üzə çıxarılıb.

Məlumat verilib ki, ekspedisiya üzvləri tərəfindən tapılan məişətdə işlədilən müxtəlif formalı şirli və şirsiz gil məmulatlar, şüşə və fayans qablar, çiraqlar, mürəkkəb qablar, nuzummatik materiallar, çəki daşı, bəzək əşyaları - muncuqlar, bilərziklər, su borusu, eləcə

də metaldan düzəldilən zəncir, mismar, at nalı və digər çoxlu sayda maddi-mədəni nümunələr qəsrin daxilində vaxtilə sənətkarlığın və ticarətin yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini sübuta yetirib.

Bu cür arxeoloji qazıntı sahəsində ilk dəfə olduğu kimi deyənlər BP şirkətinin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Couz bildirib ki, ərazidə aparılan birgə işlər hər iki tərəfin Kerpilçitəpe ərazisində aşkarlanmış tapıntılarla bağlı Azərbaycanın mədəni irsinə dəstək göstərilməsində əməkdaşlıq etmək niyyətini təsdiqləyir.

Vurğulanıb ki, ərazinin elmi-tarixi tədqiqi əhəmiyyətli arxeoloji tapıntılarla bağlı Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin Genişləndirilməsi üzrə Ətraf Mühitə və Sosial Sahəyə Təsirin Qiymətləndirilməsi sənədində CQBKS-nin götürdüyü öhdəliklərə uyğundur.

Mədəniyyət və turizm naziri Əbülfəz Qarayev bildirib ki, BP şirkəti tərəfindən boru xəttinin genişləndirilməsi layihəsi çərçivəsində aparılmış qazıntı işləri nəticəsində aşkar olunmuş abidə Azərbaycan tarixinə və arxeologiya elminə böyük bir töhfədir.

Bu vaxtdək şirkət tərəfindən bir neçə dəfə bu cür maddi-mədəni abidələrin

aşkar olunduğunu deyən Əbülfəz Qarayev vurğulayıb ki, hər dəfə də beynəlxalq şirkət ölkəmizin tarixi irsinin aşkarlanmasına və onun qorunub gələcək nəsillərə çatdırılmasına işinə böyük həssaslıqla yanaşır.

Kerpilçitəpe arxeoloji abidəsinin əhəmiyyəti nəzərə alınmaqla və bu tapıntıların qorunub saxlanılması üçün kəmərsürətünə dəyişdirilərək sahənin yaından keçməsi qərarına gəlinib. Həmçinin marşrutun cənub istiqamətinə dəyişdirilməsinin həm texniki, həm də əməyin təhlükəsizliyi baxımından yeganə mümkün variant olduğu müəyyən edilmişdir və burada bu istiqamətdə işlər görülür. Proses ərzində isə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, eləcə də Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu ilə əlaqə saxlanılaraq müntəzəm məlumat verilib.

Nazir qeyd edib ki, bundan sonrakı mərhələdə əsas məqsəd abidənin ətrafında arxeoloji qazıntı işlərini yekunlaşdırmaq, ərazidən aşkarlanmış maddi-mədəni nümunələrin qeydiyyatına almaq və onların elmi araşdırılmasını təşkil etmək üçün AMEA-nın Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu ilə əməkdaşlıq gücləndirmək, həmçinin gələcəkdə Kerpilçitəpe arxeoloji abidəsinin konservasiya etməkdir.

Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini Nəcəf Museyibli çıxışında bildirib ki, belə bir feodal qəsr bu vaxtdək neft-qaz kəmərlərinin dəhlizində heç vaxt aşkar edilməyib. Kerpilçitəpe arxeoloji ərazisində aşkar olunmuş feodal qəsr Azərbaycan orta əsrlər tarixinin, eləcə də həmin dövr istehsal mədəniyyətini, sənətkarlıq sahələrini və mədəni-iqtisadi əlaqələrini öyrənmək üçün böyük əhəmiyyət daşıyır.

AZƏRTAC

Ən layiqli namizədi seçəcəyik

Yeni Azərbaycan Partiyası Nərimanov rayon təşkilatında veteranlar və aqsaqqallarla bu ayın 11-də keçiriləcək prezident seçkiləri ilə əlaqədar görüş keçirilmişdir.

Yığıncaq Nərimanov rayon YAP Təşkilatının sədri Təhmiraz Tağıyev açıq elan edərək, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi dövründə həyata keçirilən neft, qaz, damir yolu sahələri üzrə proqram xarakterli layihələrin icrasını, bundan başqa mədəniyyət, incəsənət, idman, kənd təsərrüfatı, sənaye və s. sahələrdəki uğurlardan danışıb.

Sonra Azərbaycan Respublikası Veteranlar Təşkilatının sədr müavini, ehtiyatda olan polkovnik Cəlil Xəlilova söz verdi. O, ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı İlham Əliyev tərəfindən kənd təsərrüfatı, sənaye, ordu quruculuğu və başqa sahələrdə həyata keçirilən uğurlardan söhbət etdi.

Daha sonra Nərimanov rayon Qadınlar Şurasının sədri Məhəbbət İbrahimova, rəhbərlik etdiyi təşkilatın üzvləri olan qadınların səsvərmədə yekdilliklə iştirak edəcəyinə əmin olduğunu bildirdi.

Yığıncaqda Silahlı Qüvvələrin və Qarabağ Müharibəsinin veteranı, ehtiyatda olan polkovnik Elşad Şabanov məzmunlu və faktlara əsaslanan çıxışında ulu öndərimiz Heydər Əliyevin ordu quruculuğuna həmişə önəm verməsi və nəticə etibarilə hazırkı Prezidentimiz İlham Əliyevin bilavasitə diqqəti ilə müasir, texniki qurğular, hərbi sursat və döyüş maşınları ilə təmin olunması, sosial-məişət sahəsində və sair sahələrdə böyük irəliləyişlərin davamlı olduğunu veteranlara və yığıncaq iştirakçılara çatdırdı. O, veteranların və onların səsvərmə hüququ olan ailə üzvlərinin, eləcə də yaxınlarının seçkilərdə fəal iştirak edəcəklərinə özlərinin əminliyini bildirdi.

Yığıncaqda iştirak edən Nərimanov rayon Veteran Təşkilatının sədr əvəzi Sevil Səfərova, rus icmasının sədri Lidiya Hacıyeva və başqaları seçkidə hamılıqla iştirak edib, ən layiqli namizədə səs verəcəklərini, ürkədən dəstəkləyəcəklərini bildirdilər.

Fazil HACIYEV, "Respublika".

Görmə qabiliyyəti məhdud və əlil arabasında olan şəxslərin Prezident seçkilərində iştirakı üçün lazımı şərait yaradılıb

Görmə qabiliyyəti məhdud və əlil arabasından istifadə edən vətəndaşların Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərində iştirakına şərait yaradılması üçün Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə birgə genişmiqyasda müvafiq tədbirlərin görülməsi təmin edilmişdir. Həmin insanın seçki məntəqələrinə gələrək səs vermələri üçün bütün lazımı şərait yaradılıb. Bunu əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Səlim Müslümov jurnalistlərə müsahibəsində bildirdi.

Mərkəzi Seçki Komissiyasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə müraciətinə uyğun olaraq, nazirlik tərəfindən ölkədəki bütün gözdən əlil vətəndaşların siyahısının Komissiya-

ya təqdim edildiyini vurğulayan S.Müslümov qeyd edib ki, görmə qabiliyyətini tam və ya qismən itirmiş şəxslər üçün Brayl əlifbası ilə seçki bülletenləri çap olunub. Hansı seçki məntəqələrində belə seçicilər vardır, həmin məntəqələrə Brayl əlifbası ilə çap edilmiş bülletenlər çatdırılıb. Nazir bildirib ki, yataq xəstəsi olan, bu səbəbdən, ümumən seçki günü səhhətinə görə səs vermək üçün seçki məntəqəsinə gədə bilməyən seçicilərin də səs vermək hüquqlarının reallaşdırılması üçün müvafiq işlər görülməkdədir. Həmin seçicilərin də səyyar seçki qutuların vasitəsilə yaşadıkları evdə səs vermələri təmin olunacaq.

Ümumilikdə bu məsələlərlə bağlı daimi olaraq Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə əlaqəli fəaliyyətlər

həyata keçirildiyini diqqətə çatdıran S.Müslümov məlumat verib ki, əlil arabasında olan seçicilərin olduğu seçki məntəqələrinə müəyyən edilmiş. Ümumilikdə 1500-dək seçki məntəqəsində, yeni əlil arabasında olan seçicilərin yaşadığı bütün məntəqələrdə onlar üçün pandusların quruluşlandırılması, digər imkanların yaradılması təmin edilmişdir.

Nazir bu günlərdə müxtəlif televiziya kanallarında bu sahədə aparılan işlərlə bağlı xüsusi hazırlanmış videoçarxını da nümayiş etdirmişdir, həmin videoçarxda əlilliyi olan insanların səsvərmə hüquqlarının reallaşdırılması üçün yaradılmış şəraitin əksini tapdığını da bildirdi.

Mustafa KAMAL, "Respublika".

Sabitliyi və inkişafı dəstəkləyirik

1993-cü ildən Ağdam əhalisinin böyük əksəriyyəti Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində doğma yurd-yuvalarını itirərək məcburi köçkün həyatı yaşayır. Onlar 25 ildir ki, hər zaman dövlətimizin diqqət və qayğısını yaxından hiss edirlər. Ona görə də məcburi köçkünlər dövlətimizi, onun siyasətini həmişə müdafiə edərək bütün dövlət tədbirlərində müstəqillik nümayiş etdirlirlər.

Müəlliməm və mənim üçün ən əhəmiyyətli odur ki, Azərbaycanda təhsil islahatı uğurla davam etdirilir, yeni layihələr həyata keçirilir, qəbulaq təcürbə gəniş tətbiq olunur. Ölkəmizdə təhsillə bağlı 20-dən çox dövlət proqramı qəbul olunub, məktəblərə informasiya texnologiyaları gətirilib, yüzlərlə yeni məktəb binası inşa olunub, bir çox təhsil ocaqları əsaslı şəkildə təmir olunub. Təbii ki, yaradılan şərait də təhsilin keyfiyyətinə müsbət təsir göstərir, istedadlı və bilikli yeni nəsill yetişdirilir, cəmiyyətin nəbzi elmlə, biliklə döyünür.

Ötən dərs ilində rayonumuzda 519 nəfər məzun respublikamızın müxtəlif ali məktəblərinə daxil olub. Onlardan 36 nəfəri 600-700 bal, 71 nəfəri isə 500-600 bal toplayaraq yüksək nəticəyə nail olublar. Ümumiyyətlə, ötən illik onbirincilərin 75 faizi ali məktəb tələbəsi adını qazanıb.

Dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin sərəncamı ilə bu il rayonumuzda bir modul tipli məktəb inşa olunacaq. Həmin yeni binada 85 sayılı tam orta məktəb fəaliyyətini davam etdirəcək.

Azərbaycanda seçkilərin ədalətli keçirilməsi üçün hər bir şərait yaradılıb, demokratik dəyərlər yüksək səviyyəyə qalxıb, seçki mədəniyyəti formalaşmış. Seçkilərdə fəallıq göstərən layiqli namizədə səs vermək xalqın gələcək taleyi baxımından çox önəmli dir.

Rayonumuzda da prezident seçkilərinə ciddi hazırlıq işləri görülüb. Namizədlərin təbliğatı yüksək səviyyədə təşkil olunub. Aprelin 11-də keçiriləcək prezident seçkilərində müəllimlər də fəal iştirak edərək ən layiqli namizədə səs verəcəklər.

Biz, məcburi köçkünlər həmişə dövlətimizin yanında olmuşuq və hər zaman həyata keçirilən siyasi kursu müdafiə edərək inanırıq ki, yaxın gələcəkdə torpaqlarımız işğaldan azad olunacaq və biz də öz doğma yurduмуza qayıdacağıq.

Matan MİSİRANOVA, Ağdam rayon təhsil şöbəsinin müdiri.

Xalq-iqtidar birliyinə səs verəcəyik

Müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu və memarı, ulu öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə yenidən hakimiyyətə gəlişi ölkəmizi olduqca böyük bəlalardan qurtardı. Millətin varlığını, dövlətin mövcudluğuna qənim kəsilmiş qara qüvvələrin məhv edilməsi ilə nəticələnən zəfər yürüşü bu gün yeni ab-havanın, sosial-iqtisadi tərəqqinin formalaşmasında mühüm rol oynadı.

Azərbaycan Respublikası regionlarının "2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı" Dövlət Proqramı'nın icrasının dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfransda Heydər Əliyev siyasi kursunun layiqli davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev demişdir: "...Mən 2003-cü ildə Prezident seçkiləri ərafəsində bəyan etmişdim ki, əgər Azərbaycan xalqı mənə etimad göstərsə, ilk növbədə Azərbaycanın regionlarının problemləri ilə məşğul olacağam. Söz vermişdim ki, Azərbaycan regionlarında sosial-iqtisadi inkişaf sürətlə gedəcək. Son 14 il ərzində realıqlar bunu göstərir ki, verilən bütün vədlər artıqlaması ilə yerinə yetirilib. Son 14 ildə Azərbaycan böyük və şərəfli yol keçmişdir. Ölkəmizdə bütün sahələrdə böyük uğurlara imza atmışdır. Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu artdı, ölkəmizdə aparılan siyasi-iqtisadi islahatlar dünya birliyi tərəfindən yüksək qiymətləndirilib, bütün sahələrdə həyata keçirilən düşüncül iqtisadi-sosial siyasət öz parlaq nəticələrini vermişdir. Ölkəmizdə təhlükəsizlik, sabitlik təmin edilir. Sabitli-

yin mənbəyi isə Azərbaycan xalqının iradəsidir, xalq iqtidar birliyi dir".

Son 14 ildə dünyada ələ bir ölkə tapılmaz ki, Azərbaycan qədrli sənətli sosial-iqtisadi inkişaf yolu keçmiş olsun. Əsas diqqət çəkən bu məqamlardır ki, ölkəmizdə iqtisadi islahatlarla siyasi islahatlar bir-birini mənfi şəkildə təminləyir. Ölkəmizin istisnasız olaraq söyləmək olar ki, bütün bölgələrdə uğurla, mənfiq ardıcılıqla inkişaf edir. Respublikamızda insan kapitalına bəslənən qayğı və diqqət ön plandadır. Bu gün ölkəmizdə savadsızlıq 100 faiz ləğv olunmuşdur. Ən qürurverici amillərdən biri də məhz ələ bu faktdır.

Sahibkarlığın inkişafı, özəl sektora göstərilən dövlət qayğısı, on minlərlə yeni iş yerlərinin yaradılması və beləliklə ölkədə məşğulluğun təmin olunması, əhalinin rifah halının günbəgün yaxşılaşdırılması bu gün qürurverici hal kimi diqqətəlayiqdir.

Məlumdur ki, müasir dünyada beynəlxalq bazarlara girmək və möhkəmlənmək üçün dünya standartlarına uyğun məhsul istehsal olunmalıdır. Ölkə sahibkarları dövlət başçısının bu barədəki tapşırıqlarına əməl etmək üçün səylə çalışır və ixracəyümlü məhsulların istehsalı üçün yeni-yeni yollar axtarırlar. Xarici bazarlara çıxış imkanlarının məhdudluğunun aradan qaldırılması üçün dövlətin göstərdiyi diqqət də ölkə sahibkarlarına əlavə imkanlar yaratmışdır. Beləliklə, bütün sahələrdə həyata keçirilən düşüncül iqtisadi-sosial siyasət öz parlaq nəticələrini vermişdir.

Bir önəmli hadisəni də

qeyd etmək istərdim. Ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin regionların sosial-iqtisadi inkişafına hesablanmış çoxsaylı sərəncamları yaşadığımız Mingəçevir şəhərinin də taleyində önəmli rol oynamışdır. Son 14 il ərzində şəhərimizin siması tamamilə yenilənmiş, yüzlərlə iş yerləri açılmış, onlarca sənaye və sosial obyektlər inşa olunmuşdur. Şəhərimizdə yeni texnoparkın istifadəyə verilməsi isə bütün mingəçevirlilərin həyatında ən əlamətdar hadisə olmuşdur. Uzun illərdən bəri istifadəsiz qalmış, şəhərin sosial-iqtisadi həyatında olduqca böyük çəkisi olan toxuculuq sənayesinin yeni görkəmdə həyata qayıdışı dövlətin bu sənaye şəhərinə yaşayış-ışləyən vətəndaşlarına bir hədiyyəsi kimi olduqca qiymətli dir.

Sonda bir daha qeyd etməyi özümə borc bilirm ki, cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin apardığı və xalqın arzu, istəklərinin həyata keçirilməsində hesablanmış siyasi bəz zıyalları daha da ruhlandırır, onun ətrafında bundan sonra da daha möhkəm birləşməyə sövq edir.

Adil KƏRİMOV, Nizami Gəncəvi adına Mingəçevir şüur 8 saylı tam orta məktəbin direktoru, "Qabaqcıl təhsil işçisi".

Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti ilkö imza atdı

ADNSU Azərbaycanda ilk dəfə olaraq müstəqil surətdə ixtisaslarını beynəlxalq akkreditasiyadan keçirib

Ali məktəb seçimi bütün vaxtlarda hər bir insanın həyatında əsas seçimlərdən biri olub, çünki ixtisasa və diplomla yiyələnmək gələcək uğurlu karyeraya doğru ilk addımdır. Müasir dövrdə keyfiyyətli təhsil almaq xüsusilə böyük əhəmiyyət kəsb edir, çünki dünya inkişaf edir və bu inkişafa xidmət edən elm və təhsil də davamlı şəkildə irəliləyir. Hazırda ölkədə onlarca ali məktəb vardır. Bundan əlavə, Azərbaycanın dünya birliyinə sürətli inteqrasiyası ölkəmizin Avropa və dünya təhsil məkanına da inteqrasiyasını şərtləndirdiyindən azərbaycanlı gənclər harada ali təhsilə yiyələnmək sualı qarşısında yalnız yerli deyil, xarici ölkələrdəki ali məktəbləri də seçmək imkanına malikdirlər. Belə bir seçim bolluğu şəraitində keyfiyyətə etibar olunması ali məktəbi seçməkdə yanlışlamaq çox çətindir. Lakin çıxış yolu var və gənclər bu sahədə akkreditasiya (latıncadan tərcümədə Accredited - "etibar etmək") kömək göstərə bilər.

Azərbaycanda ali təhsil islahatları: qısa ekskurs

Vaxtilə güclü təhsil sistemi kimi səciyləndirilən SSRİ təhsil sistemi məhsuldar oldu. Ölkənin sülqündən sonra müasir dünyanın tələbləri prizmasından özünün yetərli olmadığını nümayiş etdirdi. Təbii, mühəndislik və riyaziyyat istisna olmaqla digər elmi sahələri ideologiyaların təsirinə məruz qaldığına və 19-cu əsrin köhnəlikli marksist nəzəriyyələri əsasən və "burjuva elmi" kimi tədris olunduğuna görə ələ əvvəldən zəif idi. Vaxtaşırı olaraq böhran və regress dövrləri inkişaf və tərəqqi dövrü ilə əvəzlənən ənənəvi iqtisadiyyatlarla məlik Qərbi ölkələrin elm və təhsil bu iqtisadiyyatların tələblərinə cavab vermək üçün uzun təkmilləşmə yolu keçmiş və qarşıya çıxan çətinliklərə hər an hazır olmaq üçün müstəqil olaraq yeni ideyalarla zənginləşərək inkişaf etmişdi. 1991-ci ildə müstəqillik qazanandan Azərbaycan Respublikası SSRİ-dən həmin təhsil sistemini miras olaraq alır. Müstəqilliyin ilk illərində daxili siyasi çəkişmələr, Ermənistanın ölkəmizə təcavüzü və iqtisadi vəziyyətin ağırlaşması onsuz da böhran içində olan təhsilin daha da çökünməsinə səbəb olur.

1993-cü ildə xalqın təkidli xahişi ilə yenicən ölkəyə rəhbərlik edən ümummilli lider Heydər Əliyev təhsilin inkişafını, müasir təfəkkürü, düşüncəli, hərtərəfli biliyə malik savadlı, bilikli gənclərin yetişdirilməsini və vacib sayaraq təhsildə köklü islahatların aparılmasını prioritet vəzifə kimi qarşıya qoydu. Ulu öndər ölkənin və xalqın taleyində, hərtərəfli tərəqqisində, uğurlar qazanmasında təhsilin xüsusi rolunu, əhəmiyyətini həmişə nəzərə almış, yüksək dəyərləndirmişdir. Dahi rəhbər deyirdi: "Hər bir dövlət əgər istəyirsə ki, öz ölkəsinin inkişafını təmin etsin, öz millətinin elminə, mədəniyyətini dünyaya standartlarına çatdırsın, o mütləq, hər şeydən çox, təhsilə fikir verməlidir, təhsilin inkişafına səy göstərməlidir, təhsil üçün bütün imkanları yaratmalıdır". 1993-cü ildə respublikada ikipilləli ali təhsilin (bakalavriat və magistratura) təbii olaraq qazanılması ilə sovet təhsil sisteminin modern və dünya standartlarına uyğun təhsil sisteminə keçid prosesi başlandı. Sonradan bakalavriat təhsilinin məzmununda köklü dəyişikliklər və yenilənmələr baş verdi. Qaydalar daha da təkmilləşdirilib, dünya təhsil sisteminin tələblərinə uyğun standartlar təbii olaraq və təhsildə kredit sisteminin təbii prosesi başlandı. 1997-ci ildə ali təhsilin bakalavriat pilləsində ilk buraxılış olduqdan sonra ali məktəblərdə ali təhsilin ikinci - magistratura pilləsinə keçilməsinin təbii olaraq başlandı. 1999-cu ildə "Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində islahat Programı" təsdiq olunduqdan sonra bütün təhsil sistemində, o cümlədən ali təhsil pilləsində islahatlar sistemli xarakter alıb. Ali təhsil sahəsindəki islahatlarla Azərbaycanın Boloniya prosesinə qoşulmasını xüsusi rol var. Bu istiqamətdə aparılan işləri 2003-cü ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilmiş ulu öndərin ən layiqli vəsi varisi cənab İlham Əliyev uğurla davam etdirmiş və həmin istiqamətdə fəaliyyət nəticəsi olaraq 1999-cu ildə başlanmış və Avropada vahid ali təhsil məkanının yarınması nəzərdə tutulan Boloniya prosesinə 2005-ci ildə Azərbaycan da qoşuldu. Bundan sonra ölkədə vahid Avropa standartlarına cavab verən ali təhsil sisteminin formalaşdırılması prosesi sürətləndirilib. Boloniya Bəyannaməsinin müddəalarını həyata keçirmək üçün 2006-2010-cu illəri əhatə edən Tədbirlər Planı təsdiq edilmişdir. Ali təhsil islahatlarında ən mühüm mərhələ isə 2009-cu il mayın 22-də Azərbaycan Prezidentli tərəfindən təsdiq edilmiş Dövlət Programının qəbul edilməsidir. "2009-2013-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının ali təhsil sistemində islahatlar üzrə Dövlət Programı"nın əsas məqsədi ölkənin ali təhsilinin Avropa təhsil məkanına inteqrasiyası, onun məzmununun Boloniya prosesinin prinsiplərinə uyğun qurulması, cəlbədi və rəqəbatqabiliyyətiliyinin təmin edilməsi, ölkə iqtisadiyyatının inkişaf tələblərinə uyğun ali təhsilli kadrlara yaranan tələbatın ödənilməsi, habelə informasiya cəmiyyətinin və biliklər əsaslanan iqtisadiyyatın tələblərinə uyğun olaraq kadrlar potensialının yaradılması, əhalinin müasir tələblərə cavab verən ali təhsil imkanlarının təmin edilməsi üçün iqtisadi və sosial baxımdan səmərəli ali təhsil sisteminin formalaşdırılmasıdır. Azərbaycanda təhsil islahatlarının genişləndirilməsi və dünya

standartlarına uyğunlaşdırılması siyasətini həyata keçirmək üçün yeni qanunvericilik bazasının formalaşdırılması da zəruri olmuşdur. Bu məqsədlə 2009-cu ilin iyun ayında "Təhsil Haqqında" yeni qanun geniş ictimai müzakirələrdən sonra parlamentdə qəbul edildi və onun təbii olaraq başlandı.

Ölkə daxilində ali təhsil standartlarının təkmilləşdirilməsi ilə yanaşı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə gənclərin xaricdə təhsiləndirilməsi də ciddi diqqət əylir. Neft kapitalının insan kapitalına çevrilməsi strategiyasına uyğun olaraq Azərbaycan dövləti gənclərin dünyanı aparıcı ali təhsil məkanlarına təhsilini maliyyələşdirməyə başlayıb və bu məqsədlə ayrıca Dövlət Programı - "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsil üzrə Dövlət Programı" qəbul olunub.

Ölkədə təhsil sahəsində görülən işlər haqqında danışıqda xüsusi vurğulanmalı məqamlardan biri də Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti xanım Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə hələ 2004-cü ildə gerçəkləşdirilməsinə başlanmış "Yeni-İşləyən Azərbaycanı yeni məktəb" layihəsidir. Genişmiqyaslı hərəkatın başlanmasına təkan verən bu layihə sayəsində dövlət də bu işə xüsusi diqqət ayırdı və ölkənin ərzində 3000-dən çox məktəbdə əsaslı təmir işləri aparıldı, bir çox məktəblər yenidən tikildi. Orta məktəb təhsilinin keyfiyyətinin yüksəlməsinə xidmət edən bu layihə son nəticədə ali məktəbdə qəbul olan gənclərin biliklərinin keyfiyyətinin yüksəlməsinə şərtləndirdi.

Hazırda Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sahəsində islahatlar davam etdirilməkdədir və dövlət başçısı bu məsələyə xüsusi diqqət ayırır. Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyev gənclərin keyfiyyətli təhsil almasını günün başlıca tələbi kimi səciyləndirir: "Hər bir ölkənin inkişafını ölkənin intellektual potensialı müəyyən edir. İnkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə, onların uğurlarına baxmaq kifayətlər ki, biz bunu dəyərlənək. Ölkələrdə ki, innovasiyalar, texnologiyalar inkişaf edir, o ölkələr dünyaya miqyasında da aparıcı mövqelərə malikdir. Gələcək inkişafı təbii resurslar yox, bilik müəyyən edəcək. Biz görürük ki, iqtisadi sahədə, sənaye sahəsində, hərbi sahədə texnologiyalar nə qədər inkişaf edir. O texnologiyaların sahibləri bu gün dünyada da söz sahibləridir. Biz Azərbaycanda elma, təhsilə, texnologiyaya inkişafı çox böyük əhəmiyyət veririk ki, gənclərimiz, cəmiyyətimiz bilikli olsun".

ADNSU-nun nailiyyətləri

Bəşəriyyətin öz inkişafında növbəti, daha yüksək mərhələyə qədəm qoymuşdu, daha yüksək innovasiyalar söykənən sənaye və iqtisadiyyatın özəyini təşkil edəcək insan kapitalının formalaşdırılması mühüm vəzifə olaraq qarşıda durur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2015-ci il sentyabrın 3-də imzaladığı Sərəncamla ali məktəbin adının dəyişdirilərək Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti adlandırılması universitetdə sadəcə ad dəyişikliyi kimi qiymətləndirilmədi. Həmin sərəncam ali məktəbin hansı istiqamətdə inkişaf etməli olduğunu göstərdi.

Müasir dövrdə həyat təminin yüksəlməsi, texniki-texnoloji və innovasiyalar sahəsində dəyişikliklərin gündəlik olaraq baş verdiyi nəzərə alınaraq təxirəsalınmaz tədbirlərin həyata keçirilməsinə başlandı. ADNSU-da tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və tələbələr biliklərinin qiymətləndirilməsinə obyektivliyinin təmin olunması sahəsində ciddi addımlar atıldı. Universitetin elm sahəsində fəaliyyətində ciddi dönüşün səbəb olan həvəsləndirici tədbirlərin sayəsində 2016-cı ildə ali məktəbin professor-müəllim heyətinin "Web of science" informasiya bazasına daxil olan məqalələrinin sayı əvvəlki ilə müqayisədə 2,5 dəfədən çox artaraq 144-dən 378-ə, "Thomson Reuters" seriyalı jurnallarda dərc olunmuş məqalələrin sayı 6 dəfəyədək artaraq 51-ə çatdı. Yaxın günlərdə 2017-ci ilin nəticələri açıqlanacaq və ilkin hesablamalar yeni rekordun əldə olunaçağından xəbər verir.

2015-ci ilin dekabrında ADNSU-nun nəzdində yaradılmış "eazi START" Startap və İnnovasiya Mərkəzinin yitimlələri olan tələbələr 40-dək layihəsinin hazırlanması üzərində iş aparılır. Bir neçə layihənin - "GRP", "ComeTouch", Multivizor və s. layihələrin əsasında hazırlanmış prototiplər artıq ilk müştəriləri tapıblar. "eazi START"

Startap və İnnovasiya Mərkəzi ölkədə fəaliyyət göstərən uğurlu startap məktəblərindən biri kimi artıq ölkə miqyasında geniş tanınır və martın 30-da İqtisadiyyat Nazirliyinin təşəbbüsü ilə əməkdaşlıq memorandumu imzalayan 18 startap məktəbindən biridir. ADNSU-nun gənc startapçıların bir neçə ideyası Dövlət Məşğulluq Xidmətinin diqqətini cəlb edib və hazırda onların bir neçəsinə maliyyə dəstəyi verilməsi istiqamətində iş aparılır.

ADNSU-da tədrisin keyfiyyətinin yüksəlməsində xarici ölkələrdən dəvət olunmuş professorların da payı vardır. Təkcə 2017/2018-ci tədris ilinin əvvəlindən ADNSU-da xarici ölkələrdən 40-dək dövlətli mütəxəssis tədris prosesində iştirak edib. ADNSU-nun daha bir nailiyyəti ingilis dilində tədrisə başlanmasıdır. 2 il bundan əvvəl AZİ-də bəzi proqramlar (MBA, ZU) çıxmaq şərtlə ingilis dilində təhsil olmadığı halda ölkənin tədris ilində 14 ixtisas, 2017/2018-ci tədris ilindən isə 22 ixtisas üzrə ingilis dilində tədris təşkil olunub. Hazırda yalnız I kursda 600 nəfərə yaxın tələbə (UFAZ-la birlikdə) ingilis bölməsində təhsil alır.

İngilis dilində tədrisin genişlənməsi əcnəbilərin universitetə marağının artmasına səbəb olub. Hazırda universitetdə 450-dək əcnəbi tələbə təhsil alır və onların sayı durmadan artmaqdadır. Əcnəbi tələbələr ADNSU-da təhsil alması sahəsində ən mühüm nailiyyətlərdən biri de son iki il ərzində aparılan işlərin nəticəsində universitetdə təhsil almaq istəyən əcnəbilərin təmsil etdikləri ölkələrin coğrafiyasının genişlənməsidir. 2017/2018-ci tədris ilindən başlayaraq tendensiya ADNSU-da ənənəvi olaraq təhsil alan Türkmənistan, İraq və Vyetnam kimi ölkələrdən olan əcnəbi tələbələr sərəncamına Çin, Banqladex, Misir və digər ölkələrdən olan gənclərin də qoşulması ilə səciyyələnir. Bu ölkələrdə əldə olunmuş razılaşmalar əsasən növbəti tədris ilindən yuxarı əcnəbi tələbənin ADNSU-ya təhsil almağa gələcəyi gözlənilir. Mühüm nailiyyətlərdən biri də, heç şübhəsiz, həmin ölkələrdə ADNSU-nun filialının açılması ilə bağlı danışıqların aparılmasıdır ki, bu da universitetdə tədrisin yüksək keyfiyyəti ilə şərtlənir.

2017/2018-ci tədris ilində ADNSU-da təhsil magistratura səviyyəsinə ali məktəbin tarixində ilk dəfə olaraq rekord sayda - 511 nəfər tələbə qəbul olunub. Tələbələr orta bal göstəricisi ötkən illə 89,4-dən 100,6-ya yüksəlib. Respublika üzrə ən yüksək rəqəmlərdən biri olan bu göstərici universitetin özünə gənclərin etimadını doğrultmaq kimi böyük məsuliyyət qoyur. ADNSU-da magistrantların çalışması işləri dərslər axşam saat 17:50-də başlayır. Bunun nəticəsində I kurs magistrantların 72 faizi, II kursların isə 92 faizi təhsil almaqla paralel işləyir. Magistrantların çalışması ilə bağlı vacib məqam onların 80 faizinin ixtisasları üzrə işləməsidir.

Universitetin son 2 ildə əldə etdiyi mühüm nailiyyətlərdən biri də tələbələr inkişafat təcrübəsinin formal xarakterinin aradan qaldırılmasıdır. 2017/2018-ci tədris ilində 1800-dək tələbimiz 100-dən artıq müəssisədə işəbaşlı təcrübəni keçir və nəzəri biliklərinin praktiki vərdişlərə zənginləşdirilir. Universitetdə gerçəkləşdirilən gündəlik təcrübə proqramı cari tədris ilindən etibarən daha geniş vüsət alıb və növbəti tədris ilindən etibarən bu prosesin ADNSU-da təhsil alan bütün müvafiq kurs tələbələrini əhatə etməsi planlaşdırılır.

ADNSU məzmununun işə təmin olunması xüsusi diqqət göstərir və bu istiqamətdə müstəqil olaraq ayrı-ayrı şirkət və müəssisələrlə danışıqlar aparılır və görüşlər keçirilir. Bundan əlavə, 2016/2017-ci tədris ilindən etibarən ADNSU-da ilk növbədə məzun və magistrantların işə təmin olunmasına dəstək vermək məqsədilə Mezun-Karyera Mərkəzi yaradılıb. 2017-ci ilin dekabrında keçirilən Mezun-Karyera Sərgisində 98 şirkət tərəfindən tələbə və məzunlarımız 625 vakant yer təklif olunub. ADNSU-nun onlara məzunu işə təmin olunub və ya müəssisələrdə təcrübə keçmək imkanı qazanıblar.

ADNSU-nun qanunadığı uğurlardan biri də Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə universitetin nəzdində Azərbaycan-Fransız Universitetinin - UFUZ-ın yaradılmasıdır. Hazırda 280 gənclərin təhsil aldığı UFUZ-ın yeni laboratoriyalarının istismara verilməsi üzərində iş aparılır. ADNSU-nun II tədris binasında aparılan işlər tamamlanıqdan sonra burada texniki-texnoloji ixtisasları üzrə təhsil alan tələbələr ölkədə analoqu olmayan səviyyədə laborator şəraitində təmin olunaçaq. UFUZ-ın ADNSU-nun nəzdində fəaliyyət göstərən universitetdə tədrisin keyfiyyətinin fransız tədris standartlarına yüksəltməyə imkan verəcək.

ADNSU-da təhsilin keyfiyyətinin yüksəlməsi gənclərin ali təhsil almaq üçün universitetimizə daha çox seçmələri şərtləndirir. 2017/2018-ci tədris ilində ADNSU-ya rekord sayda - 2618 tələbə qəbul olub və ən əsası tələbələr sayının artması ilə yanaşı, keyfiyyət artımı da baş verdi - universitetə qəbul olunan tələbələr orta balı 439-ya yüksəlib.

ADNSU-nun BA proqramları beynəlxalq akkreditasiyadan keçirib

ADNSU-ya marağı şərtləndirən mühüm səbəblərdən biri gənclərin öz gələcəklərini təmin etməsi üçün uyunaqcaq ali təhsil ocağı kimi universitetə etibar etmələridir. ADNSU-da gerçəkləşdirilən islahatlar ölkənin ictimai rəyində ali məktəb haqqında müsbət imic formalaşdırıb və hər bir uşuq bu imici daha da gücləndirir. Xalqın gözü tərəzidir deyiblər və gənclərimiz sapı sarmandan seçməyi bacarırlar. Ən əhəmiyyətli budur ki, ADNSU-nun etibar olunması ali məktəb olmasını beynəlxalq qurumlar və ekspertlər də təsdiqləyir.

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi ilə birgə aparılan fəaliyyət sayəsində Almaniyanın Təhsil Proqramları üzrə Akkreditasiya Agentliyi (ASIN) və Mühəndislik üzrə Akkreditasiya üçün Avropa Şəbəkəsi (ENAE) 2015-ci ildən etibarən ADNSU-da tədris olunan üç ixtisasın akkreditasiyası olunması işinə start verilib. İki il ərzində aparılan işin nəticəsində 16 yanvar 2017-ci il tarixində bakalavriat səviyyəsində "Elektroenergetika mühəndisliyi" və "Proseslərin avtomatlaşdırılması mühəndisliyi", magistratura səviyyəsində isə "Enerji menecment" (neft sahəsində) ixtisasları Avropa Standartlarının tələblərinə uyğun sayılaraq 30 sentyabr 2020-ci il tarixədə akkredite olunublar. Bu ixtisasların akkredite olunması universiteti ali yanaşı, tələbələr həyatında da önəmli rol oynayaçaq. Belə ki, bu ixtisaslar Avropa standartlarına cavab verdikləri üçün tələbələr bakalavriat təhsillərini bitirdikdən sonra asanlıqla Avropada magistr təhsilini davam etdirə biləcəklər. Onlar eyni zamanda da Avropa təhsil sistemində daha rahat adaptasiya ola biləcəklər ki, bu da qarşılıqda böyük fərslərə yol açacaq. Təhsillə yanaşı gələcəkdə öz ixtisasları üzrə beynəlxalq şirkətlərdə işləmək istəyən tələbələr üçün də bu böyük fərslər olacaq. Çünki onların ixtisasları xaricdə daha rahat və problemizsiz tanınacaq.

Təhsil Nazirliyinin vasitəsi ilə analoji ixtisaslar başqa ali məktəblərdə də akkreditasiyası olunub. Akkreditasiya prosesi kifayət qədər vəsait, həm də müxtəlif meyarlar baxımından uyğunluq tələb edən mürəkkəb və vaxt aparan bir prosesdir. ADNSU Azərbaycanda universitetlər arasında birinci olaraq müstəqil surətdə belə bir məsuliyyəti işin həyata keçirilməsi üçün Almaniyanın və Avropanın məşhur akkreditasiya təşkilatlarından biri olan və mərkəz ofisi Bonn şəhərində yerləşən Foundation for International Business Administration Accreditation (FIBAA) təşkilatına müraciət edib. FIBAA ali təhsilin akkreditasiyası və ekspertizası üzrə beynəlxalq agentlikdir. 1994-cü ildə Almaniya, İsveçrə və Avstriyanın aparıcı ticarət və sənaye şirkətlərinin təsis etdiyi FIBAA Avropa və dünyanın bir sıra ölkələrində 1900 təhsil proqramını akkreditasiyadan keçirib. FIBAA Ali təhsil keyfiyyətinin təminatı üzrə Avropa Assosiasiyasının - ENQA, Akkreditasiyası üzrə Avropa Konsorsiumunun - ECA, Mərkəzi və Şərqi Avropa ölkələrinin ali təhsilində keyfiyyətin təminatı üzrə Agentliklər Şəbəkəsinin - CEENQA, Ali təhsildə keyfiyyətin təminatı üzrə Beynəlxalq agentliklər şəbəkəsinin - INQAAHE, Avropa universitetləri Assosiasiyasının - EUA və digər qurumların üzvü, beşininin həmsəyisçisidir.

Təhsil proqramlarının akkreditasiyası üzrə prosedurlar zamanı FIBAA akademik dairələrdə yüksək dəyərləndirilən ekspert qiymətləndirməsi ("peer review") metodundan istifadə edib. Keyfiyyətin qiymətləndirilməsi kompetensiyalı və müstəqil beynəlxalq ekspertlər tərəfindən aparılır.

FIBAA nümayəndələri BA proqramlarının ilkin akkreditasiyası üçün 2017-ci il 24-26 oktyabr tarixində ADNSU-da olub. 7 nəfərlik nümayəndə heyəti bu müddət ərzində onlara təqdim olunmuş tədris və tədris materialları, imtahan çıxışları, imtahanlar və yekun təzislər, qiymətləndirmə nəticələri, hər bir təhsil proqramı üçün nümunə tədqiqatları, təhsil proqramlarının məlumat broşürləri, ilik fəaliyyət hesabatları, tələbələr və digər sənədlərlə tanış olub, yoxlama aparıb və həmçinin Corciya və Zigen universitetləri ilə əməkdaşlıq edən BA proqram rəhbərləri ilə bir sıra görüşlər və müzakirələr keçiriblər.

ADNSU-da bu səfərdən əvvəl universitet haqqında cildlərə məlumat topladıqdan sonra Azərbaycana gəlmiş ekspertlər nəhayət ki, bir ildən artıq davam edən prosesin sonunda ADNSU-nun BA proqramlarının əsasında göstərilən bəz ixtisası FIBAA tərəfindən beynəlxalq akkreditasiyası keçib.

- İqtisadiyyat (Business Informatics (B.Sc.))

- Kompüter Mühəndisliyi (Computer Engineering (B.Sc.))

- Sənayenin təşkil və idarə olunması (Industrial Engineering (B.Sc.))

- İdarəetmədə İnformasiya Sistemləri (Computer Information Systems (MBA))

- Biznesin təşkil və idarə edilməsi (Operations Management (MBA))

Qeyd edək ki, Business Administration (BA) proqramları ADNSU-da 1999-cu ildən fəaliyyət göstərir. 2001-ci ildən isə bakalavr üzrə ilk qəbul aparılıb. Hazırda BA proqramları üzrə ADNSU-da təxminən 750 nəfər tələbə təhsil alır. Onlardan təxminən 300-ə qədəri (270 nəfər) magistr, 480 nəfəri isə bakalavr pilləsi üzrə təhsil alır. 2017/2018-ci tədris ilinin payız semestrinin imtahan sessiyasının nəticələrinə əsasən BA proqramları üzrə təhsil alan tələbələr müvəffəqiyyət göstəricisi 92,86%, keyfiyyət göstəriciləri isə 53,97% təşkil edib.

Əlbəttə, FIBAA kimi təhsilin keyfiyyətinə tələbkar bir akkreditasiya agentliyindən keyfiyyət möhürünün alınması ADNSU üçün böyük şərəf və eyni zamanda böyük məsuliyyətdir. Akkreditasiyaya hazırlıq müddəti uzun bir proses olsa da, hər bir təhsil ocağının illər əməyinin bəhərsiz, təhsilin keyfiyyət standartıdır. Bu keyfiyyət standartının əldə olunması üçün proqramın professor-müəllim, işçi heyəti və tələbələr illərindən gələni əsirməmişlər.

ADNSU-nun BA Proqramları tamamilə ingilis dilində tədris olunur və beynəlxalq tədris standartlarına uyğun təşkil edilib. FIBAA müəllimləri, tələbələr, işçilər görüşlər keçirərək müəllimlərin, işçilərin kvalifikasiyasını beynəlxalq standartlara uyğunluğunu, tələbələr ingilis dilində fikirlərini sərbəst ifadə etmələrini, məntiqi danışıqlarını, bilik və bacarıqlarını, dünyagörüşünü müsbətə nəticəsində yoxlama və nəticələrin beynəlxalq standartlara uyğunluğunu müəyyənləşdirmişdir. Eləcə də tələbələr ümumi müvəffəqiyyət faizi məqbul sayılmışdır.

Proqramların kurikulumları ixtisasların məqsədlərini kifayət qədər əks etdirir, fənlərin məzmunu düzgün balanslaşdırılmışdır, məntiqi və bir-biri ilə əlaqəlidir və nəzərdə tutulan öyrənmə nəticələrinə yönəldilmişdir. Seçmə fənlər tələbələrini fərdi maraqlarına uyğun əlavə bilik və bacarıqlar əldə etmələrini imkan yaradır. Proqramların beynəlxalq yönümlü struktura malik olması kurikulumlara daxil edilmiş hər bir fənlərin modulunda aydın nəzərə çarpır.

MBA proqramları tələbələr beynəlxalq səviyyədə liderliyə hazırlamaq üçün inteqrasiya olunmuş bir təcrübə təqdim edir. Buna görə də proqramların dizaynı məzmunların işə götürülməsini təmin etmək üçün tələb olunan beynəlxalq aspektləri nəzərə alır. Beynəlxalq məzmunlar kurikulumun bir hissəsidir. Beləliklə, tələbələr beynəlxalq iş mühitində mümkün problemlər üçün hazırlanırlar. Praktiki nümunələr vasitəsilə tələbələr mədəniyyət fərqlərini bir mühitdə qərar vermək imkanı yaradırlar.

FIBAA-nın akkreditasiya sənədlərində qeyd olunub ki, tələbələr son kurslarda dissertasiya yazır və təhsil aldıqları müddətdə hər bir fənn üzrə əldə etdikləri bilikləri elmi nöqteyi-nəzərdən dissertasiyalarına müvəffəqiyyətlə təbii edib və elmi fəaliyyət qabiliyyətlərini isbat edirlər. Modullar/sillabuslar hər bir fənlərin təsvirini, nəzərdə tutulan öyrənmə nəticələrini, priekvizitləri, tədris metodlarını, əsas və əlavə oca materiallarını, yeni tədris texnologiyalarını, simulyasiyaları və tədris strukturunu və məzmununa dair məlumatları trafiki təsviri və təsviri verir. Universitet professor-müəllim və işçi heyəti, eyni zamanda tələbələrə münasibətə gəndər bərabərliyi və ayrı-seçkilik olmasının təmin edir. Xüsusi vəziyyətlərdə olan tələbələr, xüsusilə xarici tələbələrə zəruri kömək göstərilir. Əlilliyi olan tələbələr müvafiq tədbirlərlə dəstəklənir və bu dəstək xüsusi təlimatı uyğun olaraq təmin edilir.

Universitet tələbələrə imtahan prosesi haqqında məlumat verən qaydalarını təqdim edir. Eyni zamanda tələbələr digər yerli və ya xarici universitetlərə transfer qaydaları da müəyyənləşdirilmişdir ki, bu da təhsil proqramı üzrə müəyyən bir müddətdə tələbələr başqa universitetlərdə təhsil ala biləcəkləri üçün nəzərdə tutulmuşdur. Universitetin beynəlmilləşmə strategiyasının bir hissəsi olaraq tələbələr beynəlxalq mübadilə proqramlarında aktiv iştirak edirlər. Onların təhsil dövrü xaricdə təmin edilir. Belə ki, imtahan təlimatlarında və diplom əlavələrində (nisbi qiymətləndirmə) Lissabon Konvensiyasına uyğun olaraq diplomların tanınması prinsiplərinə istinad edilmişdir. Azərbaycan Boloniya prosesinə 2005-ci ildə Boloniya Bəyannaməsinin və 2006-cı ildə Lissabon Tanınma Konvensiyasının qəbul edilmələri ilə daxil olmuşdur. Belə ki, tədbirlərin məqsədi Azərbaycan təhsil sisteminin Avropa ölkələrinin təhsil sistemlərinə uyğunlaşdırılmasıdır. Bu, ADNSU tələbələrini diplomlarının Avropa ölkələrinin müxtəlif universitetlərində tanınması şansı verir.

FIBAA ekspertləri qənaətə gəliblər ki, tədris heyətinin strukturu, sayı və potensialı proqramların icrası üçün beynəlxalq tələbələrə tam uyğundur. Müəllimlərin CV-ləri analiz edilərək belə qənaətə gəlinmişdir ki, professor-müəllim heyətinin akademik qabiliyyəti və praktiki təcrübəsi proqramların tələbələrə uyğun gəlir. İşçi heyətinin peşəqoşulmuş və kvalifikasiyalı olmaları vəzifələri ilə uyğundur. Bununla yanaşı, müəllimlərin

lən əksəriyyəti tədrisdə uzunmüddətli təcrübəyə malikdir. Müəllimlər beynəlxalq elmi konfranslarda mütəmadi olaraq iştirak edirlər və elmi fəaliyyətlərini davam etdirirlər. Onların praktiki iş təcrübəsi də tələb olunan meyarlara cavab verir, belə ki, tədris müddətində nəzəriyyə və praktika inteqrasiya edilir. Müəllimlər bir-biri ilə sıx əməkdaşlıq edirlər ki, ayrı-ayrı fənlərin məqsədi ümumi proqramın məqsədi ilə tam uyğunlaşsın.

ADNSU digər ali təhsil müəssisələri ilə müxtəlif əməkdaşlıq müqavilələrinə malikdir. BBA və MBA proqramları ABS-in Corcia Dövlət Universiteti / Robinson Biznes Məktəbi proqramlarına uyğun olaraq qurulmuşdur. Müəllim və tələbə mübadilə proqramları hələ də davam edir. Proqramın infrastrukturunu tədrisin beynəlxalq standartlara uyğun aparılmasına imkan yaradır. Tədris otaqlarının miqdarı, keyfiyyəti, media və IT obyektləri tələb olunan beynəlxalq standartlara cavab verir. Internetə çıxış pulsuzdur.

Kitabxananın açılış saatları həm tələbə, həm də müəllimlər üçün məqbuldur. Rəqəmsal kitabxanaya giriş (məsələn, elektron kitabxana, verilənlər bazası) təmin edilir. BA Proqramlarının kitabxanasında tədqiqatlar üçün tələb olunan ədəbiyyatlar mövcuddur. Proqram yerli kitabxanada kitab çəşidini daim yeniləyir. Proqram tələbə və məzunları işlə təmin etmək üçün karyera məsləhət və yerləşmə xidmətləri təklif edir. Məzunlar şəbəkəsinin inkişaf etdirmək məqsədi ilə məzun şəkəsi qurulmuşdur. Bundan əlavə, proqram məzunların fəaliyyətləri barədə məlumatlar almaq üçün görüşlər və ekspert kursları təşkil etmək planlaşdırır. Bu, proqram xidmətlərinin ayrılmaz bir hissəsidir və müntəzəm olaraq təklif olunur.

Proqramları tam qiymətləndirdikdən sonra FIBAA belə qənaətə gəlmişdir ki, ADNSU-nun BA Proqramlarının inkişafı üçün müəyyənləşdirilmiş keyfiyyət hədəfləri vardır və onların icrasını müntəzəm olaraq qiymətləndirir. Onun keyfiyyətə təminatı sistemi davamlı keyfiyyətin təminatı və təşkilatın təkmilləşdirilməsi üçün hərtərəfli şəkildə təklif edilir. Eyni zamanda sistemli şəkildə proqramların keyfiyyətinə davamlı nəzarət və monitorinq üçün istifadə edilən inkişaf prosedurları da mövcuddur.

Məzunlar, işəgötürənlər və digər tərəflər tərəfindən xarici qiymətləndirmə də aparılır. Bütün bu tədbirlər keyfiyyətin təminatına dərין zəmin yaradır.

Beləliklə, ADNSU Azərbaycan Respublikasında bir ilkö imza atıb. Universitet akkreditasiyadan keçmək üçün Avropanın ən nüfuzlu akkreditasiya üzrə agentliyinə müraciət edib və yüksək qiymət alaraq beş ixtisasını akkreditasiyadan keçməsinə nail olub. Əgər 600-dək beynəlxalq səviyyəli kompetensiyalı ekspert olan FIBAA bir illik hərtərəfli və dərin yoxlamadan sonra ADNSU-nu akkreditasiyadan keçirirsə, demək, bu ali məktəbdə, buradadır tədris olunan proqramlara etibar etmək olar.

Bu bəz ixtisaslarda birlikdə ADNSU-da akkreditasiyadan keçmiş ixtisasların sayı 8-ə çatıb. Bu ixtisasların akkredite olunması universiteti ali yanaşı, tələbələrini həyatında da önəmli rol oynayaçaq. Belə ki, ixtisaslar Avropa standartlarına cavab verdikləri üçün tələbələr bakalavr təhsillərini bitirdikdən sonra asanlıqla Avropada magistr təhsilini davam etdirə biləcəklər. Eyni zamanda da tələbələr Avropa təhsil sisteminə daha rahat adaptasiya ola biləcəklər ki, bu da onların qarşısında böyük fərslərə yol açacaq. Təhsillə yanaşı, gələcəkdə öz ixtisasları üzrə beynəlxalq şirkətlərdə işləmək istəyən tələbələr üçün də bu böyük fərslər olacaq. Çünki onların ixtisasları xaricdə daha rahat və problemizsiz tanınacaq.

Hazırda Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində ingilis dilində tədris olunan on ixtisasın akkreditasiyası ilə bağlı hazırlıq işləri aparılır. Bu çərçivədə də bir sıra uğurlu addımlar atılıb və artıq müsbət nəticələr əldə olunub.

Eyni zamanda ADNSU "İgor Sikorski adına Kiyev Polixexnik İnstitutu"nın rektoru akademik M.Zqurovskinin təklifi qəbul edərək, "Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrində mühəndislik təhsilinin keyfiyyətinə zəmanət" ERASMUS+ proqramının layihəsinə qoşulmaq haqqında razılıqı bildirib. Avropa Birliyinin Təhsil və Mədəniyyət üzrə Komissiyasının müsbət qərarı alınmış halda, Ukrayna, Gürcüstan və Azərbaycan ali texniki məktəbləri üçün müstəqil akkreditasiya agentliyinin yaradılması reallaşa bilər. Bu isə həm ADNSU, həm də digər universitetlər üçün daha çox ixtisasları akkredite edibilmək üçün bö

